

آیا پلتفرم ها مسئولیت رفتار کاربران را به عهده دارند؟

کامنت و مکافات

عباس ملک حسینی
ایده پرداز
در زمینه تجارت الکترونیک

دهه ۱۹۹۰ آغاز عصر اینترنت در آمریکا و به دنبال آن سراسر جهان بود. در این دوره ابتدایی ترین قوانین مربوط به اینترنت وضع شد که ایالات متحده پیش از این قانون گذاری بود. ابتکار عمل دولت فدرال آمریکا باعث شد بسیاری از کشورها بدون تصمیم گیری خاصی به سرعت از قوانین آمریکا پیروی کنند؛ چرا که در آن زمان ایده ای برای وسعت و توسعه اینترنت به نحوی که همه ابعاد زندگی ما را تحت پوشش قرار دهد، متصور نبودند. این سرعت عمل در توسعه اینترنت باعث شد ۲۰ تا ۳۰ سال پس از آغاز عصر اینترنت، کشورهای مختلف به فکر وضع قوانین بر آن بیفتند که معروف ترین این قانون ها GDPR اتحادیه اروپا است. قانون «مقررات عمومی حفاظت از داده اتحادیه اروپا» با هدف حفاظت از اطلاعات کاربران و حفظ حریم خصوصی مشخص شد اما مصونیت صرفا برای کاربران محدود نمی شود و سوال همیشگی، میزان مسئولیت پذیری پلتفرم است؛ آیا پلتفرم ها مسئولیت محتوا و کامنت های کاربران را دارند یا خیر؟

کردند. اما در انتخابات ۲۰۱۶ آمریکا شاهد حجم غیر قابل باور اخبار نادرست و کاربران ناام بودیم و این باعث شد حقوق دانان به فکر بررسی این قانون بیفتند. فیس بوک خود را مسئول کامنت ها و اخبار جعلی و دروغی نمی دانست و کمیته تحقیق انتخاباتی آمریکا به این مساله واکنش نشان داد و از فیس بوک خواست به بررسی صحت پست ها بپردازند. این ماجرا مجددا در ابتدای همه گیری بیماری کووید ۱۹ تکرار و باعث انتشار اخبار نادرست در مورد بیماری شد. توییتر ابتکار عمل را به دست گرفت با الگوریتم هوش مصنوعی به بررسی صحت توییت ها در زمینه واکسن پرداخت که حتی رئیس جمهور وقت آمریکا را نیز هدف قرار داد و در یکی از توییت های ترامپ مربوط به واکسن به نادرستی پیام او اشاره کرد.

پلتفرم یوتیوب نیز نظارت خود را بر محتوای غیر واقعی در مورد کووید ۱۹ بسیار زیاد کرد تا از ارائه اطلاعات نادرست جلوگیری کند.

استرالیا قانونی مخالف شایستگی در ارتباطات وضع کرد

سپتامبر ۲۰۲۱ بر اساس حکم دادگاهی در استرالیا - که در آینده می تواند به یک رویه قضایی تبدیل شود - اعلام کرد: ناشران اخبار در این کشور در صورت توهین و افترا توسط کاربران در بخش نظرات صفحات خود در شبکه های اجتماعی مسئول بوده و پیگرد قضایی آنها ممکن است.

فیس بوک اعلام کرد کمکی برای بررسی و ایجاد محدودیت در کامنت ها نخواهد کرد به این ترتیب شرکت ها و سازمان ها مسئولیت نظرات مخاطبان را دارند. شبکه معروف CNN در مخالفت با این قانون اقدام به بستن صفحه فیس بوک خود برای استرالیایی ها کرد چرا که ارائه هر نوع دیدگاه در صفحه اش را بر اساس بند ۲۳۰، حق کاربران می داند.

فرمان ترامپ برای لغو بند ۲۳۰ و ملغی شدن آن توسط بایدن

دونالد ترامپ در ماه های آخر دوران ریاست جمهوری خود تصمیم به لغو بند ۲۳۰

سال ۱۹۹۶ دولت ایالات متحده قانون «شایستگی در ارتباطات» را به تصویب رساند. این قانون به قوانین کلی در مورد اینترنت و فعالیت های فضای مجازی مربوط می شود اما مهم ترین فراز این قانون، بند ۲۳۰ است که به پلتفرم ها آزادی عمل و انگیزه برای رشد و توسعه را می دهد.

بند ۲۳۰ تصریح می کند که «پلتفرم نسبت به محتوا و دیدگاه های کاربران مسئولیتی ندارد و بابت آن نباید مواخذه شود. پلتفرم می تواند با صلاح دید خود برخی محتوای نامناسب برای کودکان مانند محتوای تروریستی، مروج خشونت و موارد مشابه را حذف کند.» این قانون به شبکه توییتر قدرت لازم به منظور اعمال محدودیت برای رئیس جمهور سابق آمریکا، دونالد ترامپ را اعطا کرد.

متن بند به زبان انگلیسی و ترجمه:

No provider or user of an interactive computer service shall be treated as the publisher or speaker of any information provided by another information content provider.

«با هیچ ارائه کننده یا کاربر یک سرویس رایانه ای تعاملی نباید به عنوان ناشر یا گوینده سخن منتشر شده توسط ارائه کننده محتوا رفتار شود.»

پیروی نانوشته و مشکلات کشورها

همانطور که اشاره شد بسیاری از کشورها بدون در نظر گرفتن قانون خاصی از این بند قانونی پیروی

گرفت. بدین ترتیب شرکت هایی مثل توییتر با فیس بوک با جرمه های بسیار سنگین در قبال فعالیت کاربران می توانستند مواجه شوند و این ممنوعیت آزادی بیان و متمم اول قانون اساسی ایالات متحده را تهدید می کرد. یک سال پس از این فرمان ترامپ و به دنبال پیگیری حقوقی و فرآیند اجرایی، در حالی که در مرحله بررسی بود، در ماه می ۲۰۲۱ توسط جو بایدن این فرمان ترامپ کاملاً ملغی شد.

لزوم بازنگری در بند ۲۳۰

پس از ماجراهایی که مطرح شد و بسته شدن حساب کاربری ترامپ در توییتر، در ایالات متحده بررسی هایی برای بازنگری بند ۲۳۰ و به روز رسانی آن انجام گرفت. قرار است قانون جدید «فناوری امن» جایگزین «شایستگی در ارتباطات» شود. در این قانون که در حال بررسی و تحقیقات است تا حدی مسئولیت محتوا به عهده پلتفرم خواهد بود اما همچنان ابعاد این مسئولیت مشخص نیست. برخی مخالفان آن را تهدیدی برای تجارت آنلاین نیز می دانند که باعث می شود فعالیت سایت هایی مثل Patreon محدود شود.

همچنان آینده ای برای تایید یا رد قانون فناوری امن متصور نیستیم اما به نظر می رسد با فعالیتی که کشورهای دیگر مثل استرالیا انجام می دهند، این قوانین به لزوم شفافیت بیشتر پلتفرم ها منجر شود.

مسئولیت کامنت ها در قوانین ایران

در کشور ما ایران، مسئولیت کامنت ها در قوانین به دو صورت است. در اغلب پلتفرم ها مانند یک وب سایت، خبرگزاری یا استارت آپ کامنت ها از سوی دست اندکاران پلتفرم تایید می شوند و پس از تایید آنهاست که نظرات به نمایش درمی آیند.

در این مواقع مسئولیت نظرات با پلتفرم است چرا که آنها فرصت نمایش را برای آن ایجاد کرده اند. اما اگر همین پلتفرم ها و اشخاص در شبکه های اجتماعی مانند اینستاگرام و توییتر فعالیت داشته باشند دیگر مسئولیت نظرات با صاحب حساب کاربری نیست؛ چرا که در چنین فضایی گفت و گو به صورت دوطرفه انجام می شود و صاحب حساب کاربری فرصتی برای پالایش و نظارت دقیق بر تک تک نظرات را نخواهد داشت.

البته همچنان یک خلأ قانونی در این بین وجود دارد زیرا برخی کارشناسان حقوق و قضا معتقدند اگر شخصی بتواند کامنت های مجرمانه دیگری را که ذیل پست خود نگارش شده، حذف کند و از این کار امتناع ورزد، شریک جرم شخصی محسوب می شود که کامنت مجرمانه را نگاشته است.

توییتر با الگوریتم هوش

مصنوعی به بررسی

صحت توییت ها در

زمینه واکسن پرداخت

و حتی رئیس جمهور

وقت آمریکا را نیز هدف

قرار داد

در ایران در اغلب

پلتفرم ها مانند یک

وب سایت، خبرگزاری یا

استارت آپ کامنت ها از

سوی دست اندکاران

پلتفرم تایید می شوند

و سپس به نمایش در

می آیند که در این صورت

مسئولیت نظرات با

پلتفرم است